

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาเปรียบเทียบ (comparative descriptive research) เพื่อศึกษาระดับการรับรู้ประโยชน์และการรับรู้อุปสรรคเกี่ยวกับการฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจของผู้บริหาร แพทย์ และพยาบาลในโรงพยาบาลศูนย์ภาคเหนือ รวมทั้งศึกษาเปรียบเทียบการรับรู้ประโยชน์ และการรับรู้อุปสรรคเกี่ยวกับการฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจ ระหว่างผู้บริหาร แพทย์ และพยาบาลในโรงพยาบาลศูนย์ภาคเหนือ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นผู้บริหาร แพทย์ และพยาบาลในโรงพยาบาลศูนย์ภาคเหนือทั้ง 4 แห่ง คือ โรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์ โรงพยาบาลลำปาง โรงพยาบาลอุตรดิตถ์ และโรงพยาบาลพุทธชินราช พิษณุโลก กลุ่มประชากรประกอบด้วยผู้บริหาร จำนวน 58 คน แพทย์ จำนวน 72 คน และพยาบาล จำนวน 290 คน รวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 1 พฤษภาคม 2543 ถึง วันที่ 10 สิงหาคม 2543 โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหาร จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 81.00 แพทย์ จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 65.27 และพยาบาล จำนวน 243 คน คิดเป็นร้อยละ 83.80

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ชุด คือ แบบสอบถามชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน หน่วยงานที่ปฏิบัติงาน ตำแหน่งการปฏิบัติงาน และการได้รับความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจ แบบสอบถามชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามการรับรู้เกี่ยวกับการฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามการรับรู้ประโยชน์เกี่ยวกับการฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจ มีจำนวน 22 ข้อ และส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการรับรู้อุปสรรคเกี่ยวกับการฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจ มีจำนวน 16 ข้อ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยเครื่องมือที่ใช้มีค่าความตรงกันของผู้ทรงคุณวุฒิ และดัชนีความตรงตามเนื้อหาเท่ากัน มีค่าเท่ากับ .97 หลังจากนั้นผู้วิจัยนำเครื่องมือมาตรวจสอบความเชื่อมั่นกับบุคลากรที่มรสสุขภาพในโรงพยาบาลนครพิงค์ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวนทั้งสิ้น 20 ราย โดยนำแบบสอบถามชุดที่ 2 มาคำนวณหาความเชื่อมั่นใช้โดยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค

(Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .89 และ .79 ตามลำดับ หลังจากนั้นจึงนำแบบสอบถามทั้งหมดไปดำเนินการรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมากกว่าสองกลุ่ม คือ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ (SPSS/PC+)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การรับรู้ประโยชน์เกี่ยวกับการฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจของผู้บริหารในโรงพยาบาลศูนย์ภาคเหนืออยู่ในระดับสูง ส่วนการรับรู้อุปสรรคของการฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง
2. การรับรู้ประโยชน์เกี่ยวกับการฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจของแพทย์ในโรงพยาบาลศูนย์ภาคเหนืออยู่ในระดับสูง ส่วนการรับรู้อุปสรรคเกี่ยวกับการฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจอยู่ในระดับปานกลาง
3. การรับรู้ประโยชน์เกี่ยวกับการฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจของพยาบาลในโรงพยาบาลศูนย์ภาคเหนือ อยู่ในระดับสูง ส่วนการรับรู้อุปสรรคเกี่ยวกับการฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจอยู่ในระดับปานกลาง
4. เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยการรับรู้เกี่ยวกับการฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจระหว่างกลุ่มผู้บริหาร แพทย์ และพยาบาล พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในด้านของการรับรู้อุปสรรค โดยผู้บริหารมีคะแนนการรับรู้อุปสรรคต่ำกว่า แพทย์ และพยาบาล

ประโยชน์ที่ได้รับจากงานวิจัย

1. เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้บริหารโรงพยาบาลในการกำหนดนโยบายและแนวทางในการดำเนินการพัฒนาโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจในโรงพยาบาลศูนย์ภาคเหนือ โดยมุ่งเน้นการจัดการอุปสรรคด้านบุคลากร คือ การขาดแคลนบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจก่อนเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ การจัดการปัญหาด้านการสนับสนุนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจ เช่น การจัดให้มีอุปกรณ์ และเครื่องมือ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้เพียงพอ และการจัดการกับปัญหาด้านนโยบาย โดยการกำหนดผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจโดยตรง

2. เป็นข้อมูลพื้นฐาน ในการค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากการรับรู้ของบุคลากรที่มสุขภาพเกี่ยวกับการฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจ เช่น การจัดหาผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจ เพื่อเป็นที่ปรึกษาสำหรับบุคลากร การส่งเสริมด้านความรู้เกี่ยวกับการฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจให้กับบุคลากร การลดปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากการจัดอัตรากำลังที่ไม่เหมาะสม และการจัดสรรทรัพยากรเพื่ออำนวยความสะดวกในการฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจ เป็นต้น

การนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ดังนี้

ด้านการบริหาร

ผู้บริหารของโรงพยาบาลศูนย์ภาคเหนือควรจัดหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากการรับรู้ของบุคลากรที่มสุขภาพเกี่ยวกับการฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจ โดยการกำหนดนโยบาย และแนวทางการปฏิบัติที่เกี่ยวกับการฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจ การจัดการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ของบุคลากร การจัดหาผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจสำหรับเป็นที่ปรึกษาของบุคลากร การจัดสรรทรัพยากรบุคคลให้มีความสอดคล้องกับภาระงาน และการจัดสรรทรัพยากรเพื่ออำนวยความสะดวกในการฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจ เป็นต้น เพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนาโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจใช้ในโรงพยาบาลศูนย์ภาคเหนือต่อไป และเพื่อให้การบริการแก่ผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจตายที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ด้านการศึกษา

1. ควรจัดให้มีรูปแบบการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากการรับรู้ของบุคลากรที่มสุขภาพเกี่ยวกับการฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจ เช่น การจัดให้มีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจ ด้วยการสนับสนุนให้แพทย์ได้ศึกษาต่อในระดับแพทย์เฉพาะทางโรคหัวใจ หรือด้านเวชศาสตร์ฟื้นฟูมากขึ้น การจัดการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะเกี่ยวกับการฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจให้กับบุคลากร การส่งบุคลากรที่เกี่ยวข้องไปศึกษาดูงานในหน่วยงานที่มีการดำเนินการ

เกี่ยวกับโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจและมีผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจ เช่น โรงพยาบาลรามาริบัติ โรงพยาบาลโรคหัวใจและทรวงอก เป็นต้น

2. ควรสนับสนุน เผยแพร่ให้บุคลากรในทีมสุขภาพได้ทราบถึงประโยชน์ของการฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจ และแนะนำวิธีการให้การฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจให้กับผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจตาย หรือโรคหัวใจอื่น ๆ ที่ไม่มีข้อห้ามสำหรับการฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจในรูปแบบที่เป็นแบบแผน ถูกต้องและเป็นไปในทางเดียวกัน

ด้านการศึกษา

ควรพิจารณาให้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจ ในหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน ของนักศึกษาแพทย์ และนักศึกษาพยาบาลในระดับปริญญาตรี เพื่อให้บุคลากรที่จบในระดับปริญญาตรี มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจเพียงพอที่จะช่วยในการวางแผนให้การดูแลรักษาผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจตายหรือโรคหัวใจอื่น ๆ ได้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ด้านการวิจัย

ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบ หรือวิธีการในการจัดการกับปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจที่เกิดจากการรับรู้ของบุคลากรทีมสุขภาพ โรงพยาบาลศูนย์ภาคเหนือ และควรสนับสนุนให้มีการศึกษาในเรื่องผลของการฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจสำหรับผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจตายหรือผู้ป่วยโรคหัวใจอื่น ๆ

ข้อจำกัดของการวิจัย

ในการศึกษาคั้งนี้ไม่สามารถรวบรวมข้อมูลได้ครอบคลุมบุคลากรทีมสุขภาพในโรงพยาบาลศูนย์ภาคเหนือทั้งหมด โดยเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่เป็นแพทย์ ซึ่งได้รับข้อมูลตอบกลับเพียง ร้อยละ 65.27 จึงไม่สามารถเป็นตัวแทนที่ดี สำหรับใช้อ้างอิงถึงกลุ่มประชากรได้ ดังนั้นผลการวิจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับกลุ่มแพทย์จึงไม่สามารถใช้อ้างอิงถึงแพทย์ในโรงพยาบาลศูนย์ภาคเหนือทั้งหมด

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ของบุคลากรกลุ่มอื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจ เช่น นักกายภาพบำบัด นักโภชนาการ และนักอาชีพบำบัด เป็นต้น เพื่อที่จะได้ทราบปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากการรับรู้ของบุคลากรกลุ่มอื่น ที่มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น และเพื่อที่จะนำผลการวิจัยไปใช้ได้อย่างกว้างขวางและเป็นประโยชน์มากยิ่งขึ้น
2. ศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้เกี่ยวกับการฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจของบุคลากรที่มีสุขภาพในแหล่งการศึกษาอื่นที่มีปัจจัยสนับสนุน แหล่งเอื้อประโยชน์ หรือ อุปสรรคที่แตกต่างจากโรงพยาบาลศูนย์ภาคเหนือ เพื่อจะได้นำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานของแต่ละโรงพยาบาลในการจัดการกับปัญหา และอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจ
3. ศึกษาเกี่ยวกับผลของการฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจในผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจตายหรือโรคหัวใจอื่น ๆ ในโรงพยาบาลศูนย์ภาคเหนือ หรือโรงพยาบาลอื่น ๆ ที่สามารถกระทำได้ทั้งผลในระยะสั้น และระยะยาว เพื่อช่วยในการวิเคราะห์ประโยชน์ และอุปสรรคของการฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจ เมื่อนำไปปฏิบัติจริง และเพื่อการให้บริการที่มีคุณภาพต่อไปในอนาคต